Module 05

Kosten kostencalculatie en beslissingen

250+
boekhoudkundige mindmaps

30
visuele mindmaps

Module 05

Zo gebruik je deze module

Onderwerpen

Bestudeer de onderwerpen in deze volgorde:

1. Kostenindeling
2. Kostencalculatie
3. Break even en besluitvorming

Zo werk je

Lees het begrip, volg het voorbeeld en controleer de redenering. De mindmapnummers lopen door in de volledige bundel.

Extra studiestappen

1. Begrijp het begrip.
2. Pas het voorbeeld toe.
3. Beantwoord de controlevraag zonder te kijken.
4. Controleer je antwoord en herhaal bij fouten.
5. Ga pas verder als je het begrip in eigen woorden kunt uitleggen en het voorbeeld en de controlevraag zelfstandig kunt oplossen.

Mindmap 151

Directe materialen

Kern

Direct materiaal is rechtstreeks toerekenbaar aan een kostendrager.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostenindeling.

Voorbeeld

4 kg materiaal × € 5 = € 20 directe materiaalkosten per product.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 152

Arbeidskosten

Kern

Arbeidskosten omvatten relevante loon- en werkgeverskosten en worden passend toegerekend.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostenindeling.

Voorbeeld

2 uur × € 30 = € 60 directe arbeid per opdracht.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 153

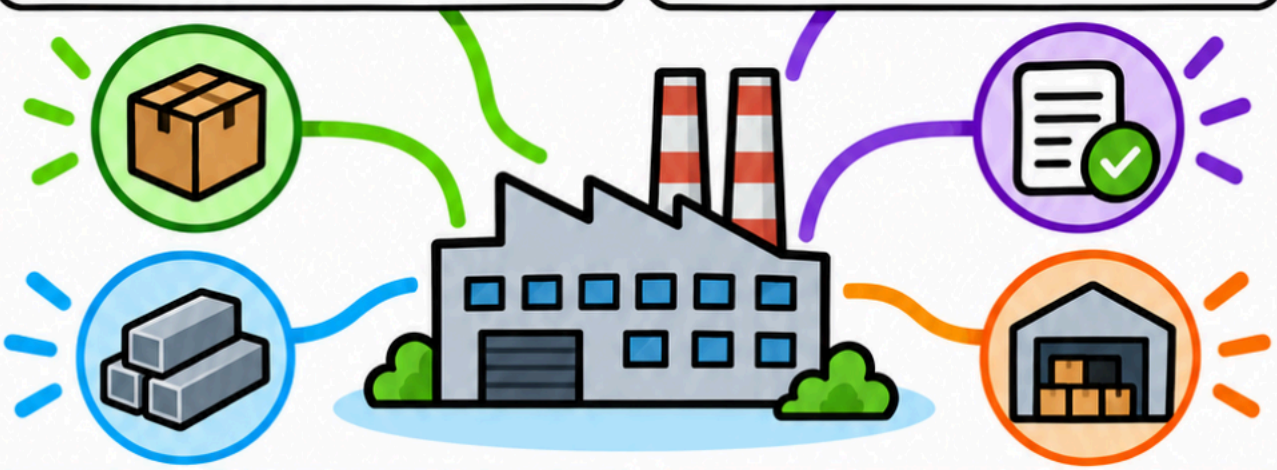
Directe en indirecte kosten

Kern

Directe kosten zijn rechtstreeks toerekenbaar; indirecte kosten vragen een passende verdeelsleutel.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostenindeling.

Voorbeeld

Materiaal voor opdracht A is direct; gedeelde fabriekshuur is indirect.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 154

Vaste en variabele kosten

Kern

Vaste kosten blijven binnen een relevant bereik gelijk; variabele kosten veranderen met activiteit.

Toepassing

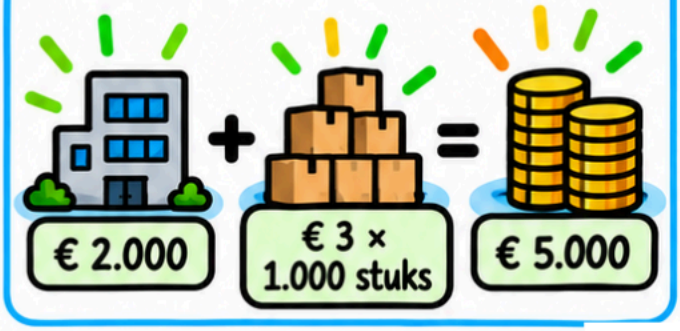
Gebruik dit begrip bij kostenindeling.

Vaste en variabele kosten

Voorbeeld

Vast € 2.000 + € 3 × 1.000 stuks = € 5.000 totale kosten.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 155

Gemengde kosten

Kern

Gemengde kosten bevatten een vast en een variabel deel.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostenindeling.

Voorbeeld

Abonnement € 50 + € 0,10 × 200 eenheden = € 70.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 156

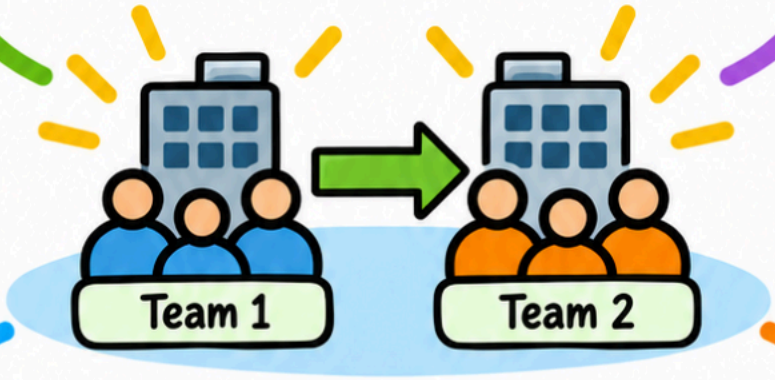
Trapsgewijs vaste kosten

Kern

Capaciteitsuitbreiding kan vaste kosten sprongsgewijs verhogen.

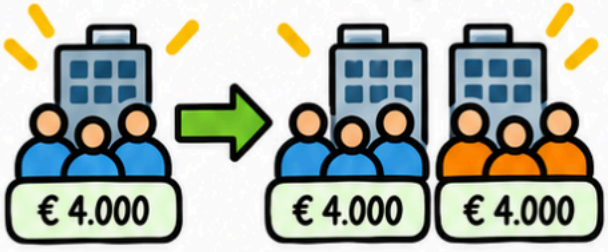
Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostenindeling.

Voorbeeld

Eén team kost € 4.000; boven de capaciteit is een tweede team nodig.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 157

Product en periodekosten

Kern

Productkosten worden aan producten toegerekend; periodekosten worden aan een periode toegerekend.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostenindeling.

Voorbeeld

Verkoopkosten zijn niet automatisch onderdeel van de voorraadkostprijs.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 158

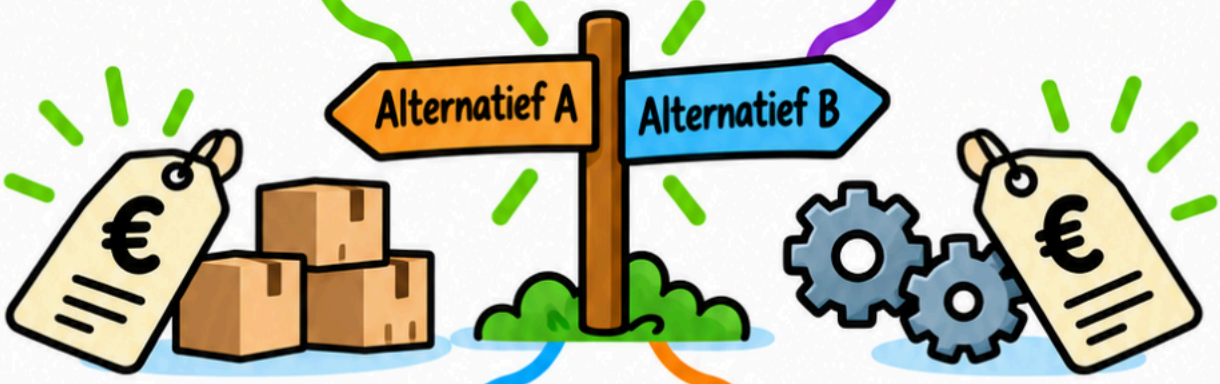
Relevante kosten

Kern

Beslissingen vragen toekomstige kosten die verschillen tussen alternatieven.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostenindeling.

Voorbeeld

Een extra opdracht die € 300 extra materiaal vraagt, heeft € 300 relevante materiaalkosten.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 159

Verzonken kosten

Kern

Reeds gemaakte onomkeerbare kosten veranderen niet door de huidige beslissing.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostenindeling.

Voorbeeld

Een reeds betaalde studie van € 2.000 hoort niet als nieuwe kasuitgave in een alternatief.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 160

Opportuniteitskosten

Kern

Opportuniteitskosten zijn de opbrengst van het beste alternatief dat wordt opgegeven.

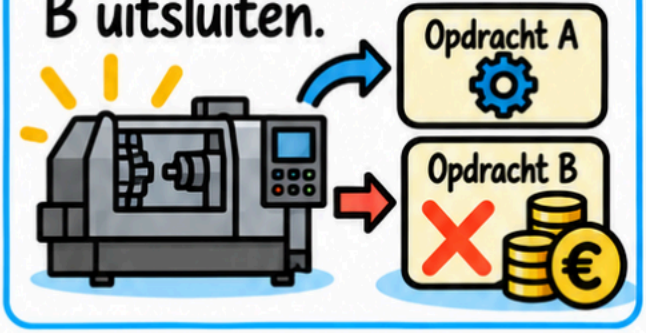
Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostenindeling.

Voorbeeld

Een machine inzetten voor A kan € 500 bijdrage van opdracht B uitsluiten.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 161

Kostendrager

Kern

Een kostendrager is het product, de opdracht of dienst waarvoor kosten worden berekend.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostencalculatie.

Voorbeeld

Bereken kosten per reparatieopdracht in plaats van alle reparaties samen.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past

Mindmap 162

Kostenplaats

Kern

Een kostenplaats verzamelt kosten van een afdeling of functie voordat ze worden verdeeld.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostencalculatie.

Voorbeeld

Onderhoudskosten kunnen eerst op de onderhouds-afdeling worden verzameld.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 163

Opslagmethode

Kern

Indirecte kosten worden via een gekozen basis toegerekend; onderbouw de basis.

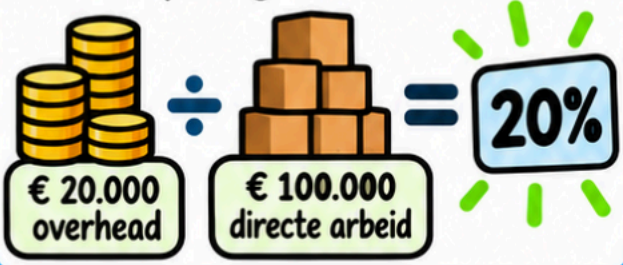
Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostencalculatie.

Voorbeeld

€ 20.000 overhead/ € 100.000 directe arbeid = 20% opslag.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 164

Machine-uurtarief

Kern

Een tarief per machine-uur verdeelt passende machinekosten over de gekozen capaciteit.

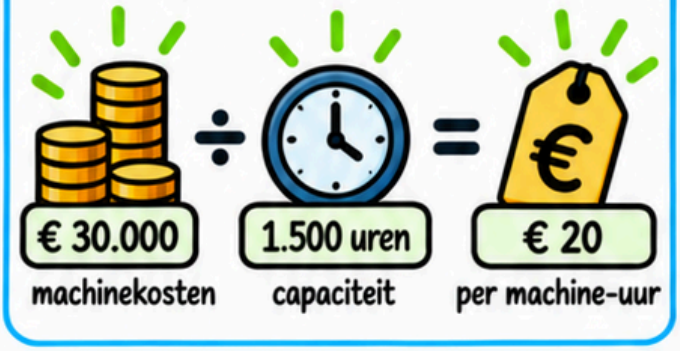
Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostencalculatie.

Voorbeeld

€ 30.000/1.500 uren = € 20 per machine-uur.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 165

Kostencalculatie per opdracht

Kern

Opdrachtcalculatie verzamelt directe kosten en toegewezen overhead per opdracht.

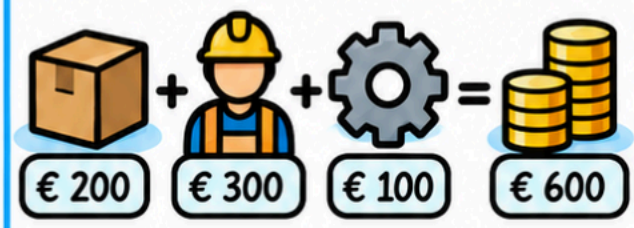
Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostencalculatie.

Voorbeeld

Materiaal € 200 + arbeid € 300 + overhead € 100 = € 600.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 166

Proceskostencalculatie

Kern

Procescalculatie verdeelt kosten over homogene productie, rekening houdend met onderhanden werk.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostencalculatie.

Voorbeeld

€ 10.000 kosten/2.000 volledig voltooide eenheden = € 5 per eenheid in dit eenvoudige geval.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 167

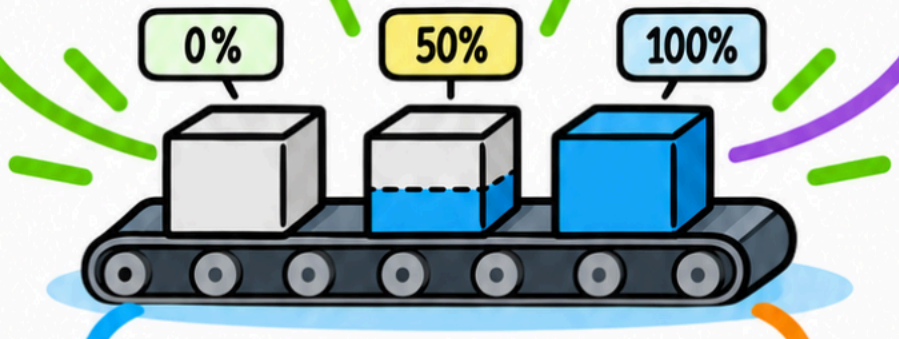
Equivalente eenheden

Kern

Equivalente eenheden vertalen gedeeltelijke voltooiing naar volledig voltooide eenheden per kostensoort.

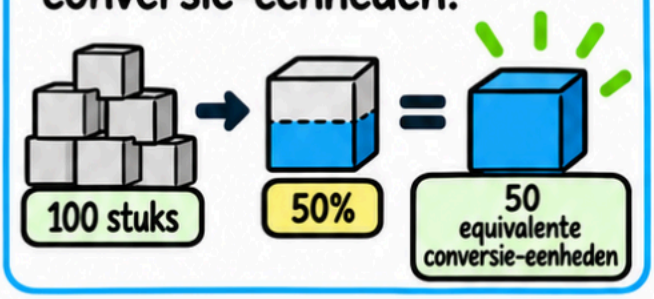
Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostencalculatie.

Voorbeeld

100 stuks die 50% gereed zijn voor conversie = 50 equivalente conversie-eenheden.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 168

Activity based costing

Kern

ABC verdeelt overhead via activiteiten en geschikte kostendrijvers.

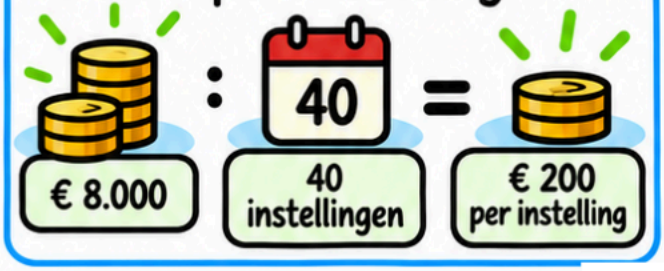
Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostencalculatie.

Voorbeeld

€ 8.000 instelkosten/ 40 instellingen = € 200 per instelling.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 169

Integrale kostprijs

Kern

De integrale kostprijs omvat de relevante vaste en variabele productiekosten.

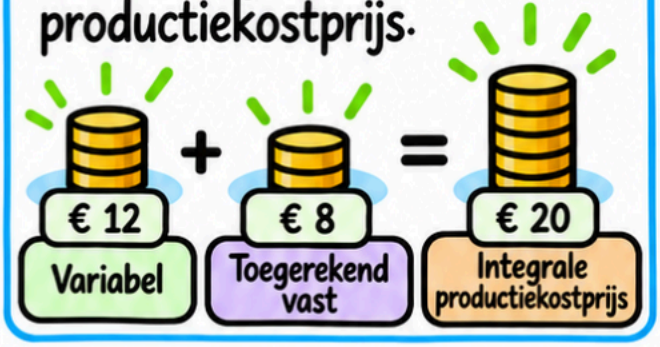
Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostencalculatie.

Voorbeeld

Variabel € 12 + toegerekend vast € 8 = € 20 integrale productiekostprijs.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 170

Variabele kostprijs

Kern

Variabele calculatie rekent variabele productiekosten toe; vaste productiekosten worden als periodekosten behandeld.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij kostencalculatie.

Voorbeeld

Verkoopprijs € 30 – variabele kosten € 12 = bijdrage € 18 per stuk.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 171

Dekkingsbijdrage

Kern

Dekkingsbijdrage is omzet minus variabele kosten en dekt vaste kosten en resultaat.

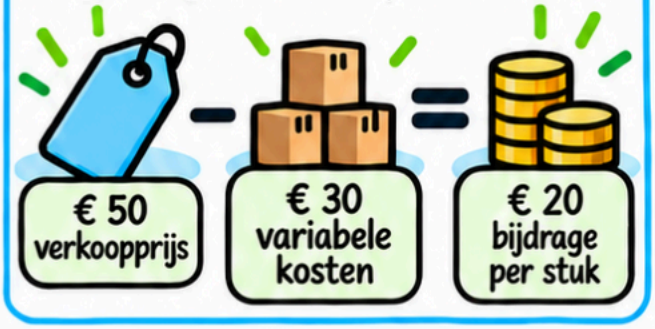
Toepassing

Gebruik dit begrip bij break even en besluitvorming.

Voorbeeld

Verkoopprijs € 50 – variabele kosten € 30 = bijdrage € 20 per stuk.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 172

Break even afzet

Kern

Break-evenafzet = vaste kosten/dekkings-bijdrage per eenheid, binnen de aannames van het model.

Toepassing

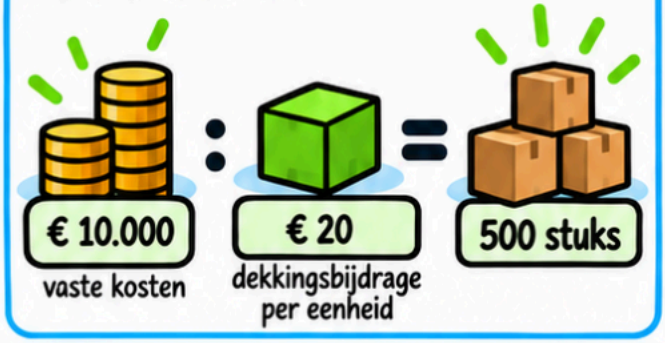
Gebruik dit begrip bij break even en besluitvorming.

Break-evenafzet

Voorbeeld

€ 10.000/€ 20 = 500 stuks.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 173

Break even omzet

Kern

Break-evenomzet = vaste kosten/ dekkingsbijdragepercentage.

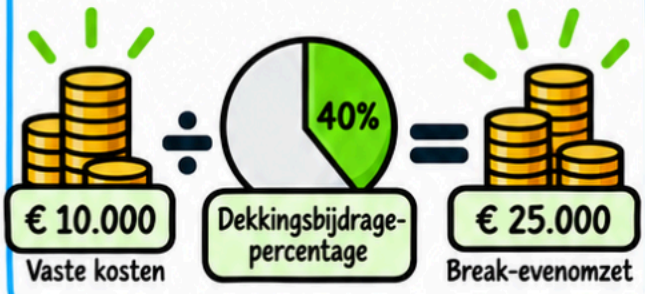
Toepassing

Gebruik dit begrip bij break even en besluitvorming.

Voorbeeld

€ 10.000/40% = € 25.000.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 174

Doelwinst

Kern

Voeg de gewenste winst toe aan vaste kosten om de benodigde afzet te berekenen.

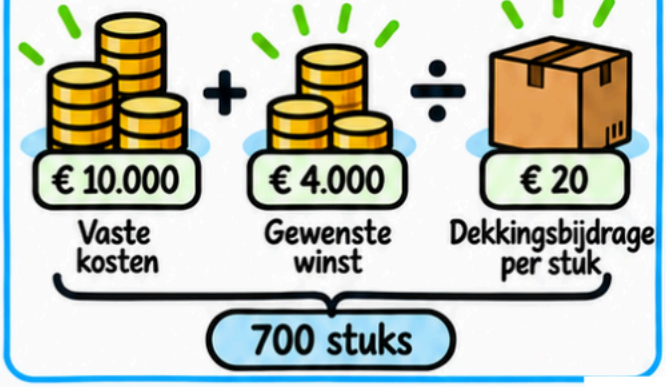
Toepassing

Gebruik dit begrip bij break even en besluitvorming.

Voorbeeld

(€ 10.000 + € 4.000)/ € 20 = 700 stuks.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 175

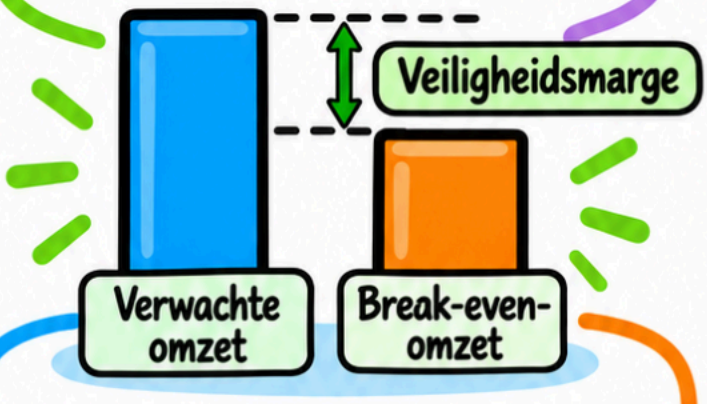
Veiligheidsmarge

Kern

De veiligheidsmarge is de afstand tussen verwachte omzet en break-evenomzet.

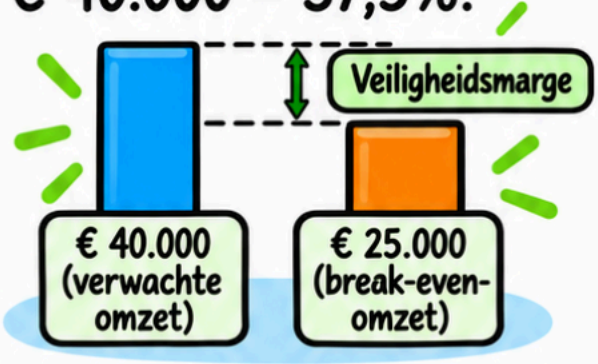
Toepassing

Gebruik dit begrip bij break even en besluitvorming.

Voorbeeld

(€ 40.000 – € 25.000)/ € 40.000 = 37,5%.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 176

Winstmarge en opslag

Kern

Marge gebruikt de verkoopprijs als basis; opslag gebruikt de kostprijs.

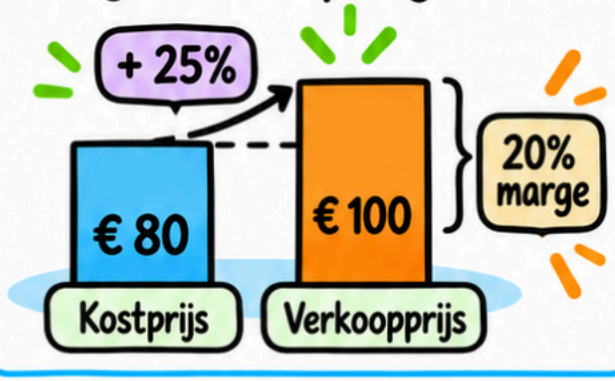
Toepassing

Gebruik dit begrip bij break even en besluitvorming.

Voorbeeld

Kostprijs € 80, verkoop € 100: marge 20%; opslag 25%.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 177

Prijsbeslissing

Kern

Beoordeel kostendekking, capaciteit, markt en risico; een berekende prijs garandeert geen verkoop.

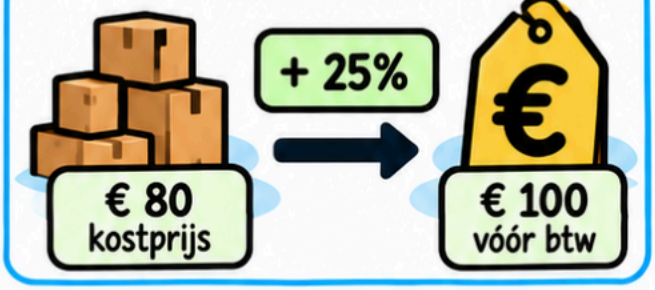
Toepassing

Gebruik dit begrip bij break even en besluitvorming.

Voorbeeld

Kostprijs € 80 met 25% opslag geeft € 100, vóór btw.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 178

Make or buy

Kern

Vergelijk relevante interne kosten met externe inkoop en kwalitatieve gevolgen.

Toepassing

Gebruik dit begrip bij break even en besluitvorming.

Voorbeeld

Intern extra € 7 per stuk versus extern € 9 kan intern aantrekkelijk zijn bij vrije capaciteit.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 179

Beperkende factor

Kern

Bij een knelpunt kan de bijdrage per eenheid van de schaarse factor richting geven.

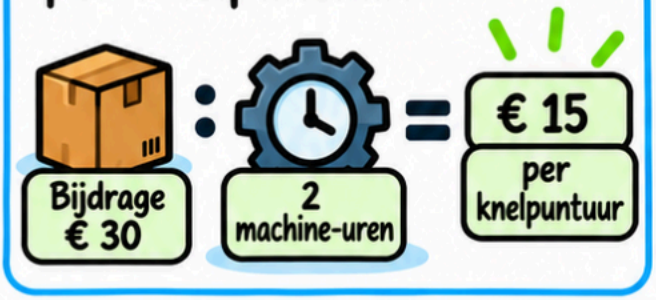
Toepassing

Gebruik dit begrip bij break even en besluitvorming.

Voorbeeld

Bijdrage € 30/2 machine-uren = € 15 per knelpuntuur.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

Mindmap 180

Gevoeligheidsanalyse

Kern

Varieer prijs, volume en kosten om kwetsbaarheid van het resultaat te beoordelen.

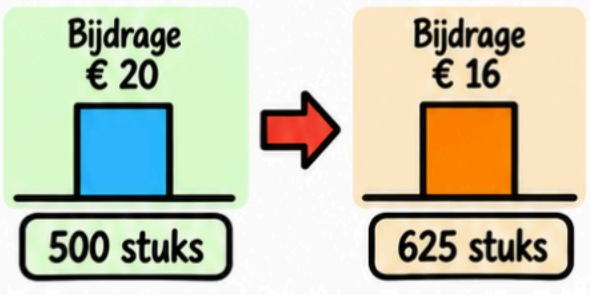
Toepassing

Gebruik dit begrip bij break even en besluitvorming.

Voorbeeld

Bijdrage daalt van € 20 naar € 16: break-even bij € 10.000 vast stijgt van 500 naar 625 stuks.

Controle

Benoem de gebruikte grondslag en controleer of de conclusie bij de gegevens past.

